

PM 2008:246 RII (Dnr 315-2530/2008)

Delbetänkandet Prövning av vindkraft (SOU 2008:86) **Remiss från Miljödepartementet**

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen från Miljödepartementet överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Staden har fått delbetänkandet Prövning av vindkraft (SOU 2008:86) på remiss från Miljödepartementet. Remisstiden sträcker sig till och med den 15 december 2008. En sammanfattning av delbetänkandet bifogas som bilaga till detta ärende. Förslaget i sin helhet finns på <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/112115>

Miljöprocessutredningen (Miljödepartementet) har genom regeringens tilläggsdirektiv fått i uppdrag att utreda behovet av författningsändringar i fråga om bland annat förnybar energi och vid behov föreslå nödvändiga författningsändringar i miljöbalken, plan- och bygglagen och andra berörda författningar. Detta delbetänkande avser prövning av vindkraft.

Delbetänkandet lämnar förslag på en snabbare och enklare process från projektering till uppförande av ett vindkraftverk mot bakgrund av en planerad kraftigt utökad vindkraftsanvändning.

Delbetänkandet konstaterar att ansökningar om vindkraftsanläggningar idag prövas enligt både plan- och bygglagen och miljöbalken. Förslaget innebär en rad förenklningar i hanteringen. Enligt utredningens bedömning förenklas processen på så sätt att vindkraftsetableringar i områden som är av riksintresse för vindkraftsproduktion kommer att prövas endast enligt miljöbalken.

Enligt förslaget ska krav på detaljplan för vindkraftverk bara gälla för områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse. För att ett krav på detaljplan ska kunna göras gällande ska kommunen kunna påvisa en väl dokumenterad konkurrenssituation för det efterfrågade området. Annars ska en bygglovsprövning vara tillräcklig. Bygglovsprövning enligt PBL föreslås för anmälningspliktiga vindkraftverk som inte avses bli uppförda i exploateringsintressanta områden, men vars användning medför betydande inverkan på omgivningen.

Betänkandet föreslår också ändringar av definitionen, eller tolkningen av när vindkraftsanläggningar blir anmälnings- respektive tillståndspliktiga. Utredningens förslag är att tillståndsplikten ska inträda om en anläggning omfattar vindkraftverk med en höjd inklusive rotorblad över 150 meter eller en gruppstation för vindkraft med sju eller flera vindkraftsaggregat med en höjd inklusive rotorblad över 50 meter. Nuvarande ordning ger att anläggningar med effekt över 25 MWh ska tillståndsprövas.

Anmälningsplikten föreslås inträda när det är fråga om en gruppstation för vindkraftverk eller ett enstaka vindkraftverk med en höjd inklusive rotorblad överstigande 50 meter. Idag är anläggningar under 25 MWh anmälningspliktig.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret lämnat kontorsyttranden. Exploateringsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret är positivt till en utbyggnad av vindkraften i Sverige, men tveksam till att så sker till priset av ett beskuret kommunalt planmonopol.

Miljöförvaltningen har i huvudsak bedömt förslaget utifrån de prövningar som ska göras enligt miljöbalken. Enligt förvaltningens uppfattning innebär förslaget att avsedda förenklingar kan uppnås främst i glest bebyggda kommuner som till stor del inte är detaljplanlagda. Förutsättningen är att kommunen i sin översiktsplan tydliggjort sin inriktning beträffande vindkraftsetableringen i kommunen. Detta är viktigt då kommunens möjlighet att genom det kommunala planmonopolet besluta över markanvändningen i kommunen inte får försvagas. Miljöförvaltningen anser att utredningen i för liten utsträckning berör eventuella konflikter mellan riksintresseområdena för vindkraft och andra riksintresseområden. Miljöförvaltningen anser att 3 kapitlet miljöbalken idag inte innehåller några bra avvägningsregler för att hantera de intressekonflikter som kan uppstå.

Stadsbyggnadskontoret är positivt till att prövningsprocessen för lokalisering av vindkraft förenklas, men vill understryka att olika förhållningssätt bör gälla för tätbebyggda områden jämfört med glesbygd.

Kontoret är negativt till att vindkraftverk med en rotordiameter på mindre än 3 m och lägre än 20 m varken ska omfattas av bygglovplikt eller anmälningsplikt. I tätbebyggda områden uppfattas även ett vindkraftverk som är 5-10 m högt som ett påtagligt inslag i stadsbilden och även bullerproblem kan uppstå.

Mina synpunkter

Vindkraft är en ren förnyelsebar energikälla som är bra att satsa på där förutsättningar så ges för att öka Sveriges andel av förnyelsebara energikällor. Stockholms stad är inte ett betydande område för etablering av vindkraft. Ingen plats är utpekad som riksintresse för vindkraft och endast ett mindre område utanför Akalla tas upp som utredningsområde för större vindkraftsanläggningar på land av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Jag motsätter mig förslaget som innebär att en viss typ av byggnadsprojekt tillika miljöfarlig verksamhet ges en positiv särbehandling framför andra verksamheter som kan ha minst lika stora eller än större positiva miljöeffekter. Förslaget innebär dessutom att utbyggnaden av vindkraft sker till priset av beskuret planmonopol eftersom detaljplanekravet för vindkraftsetablering avskaffas utom i områden där det råder stor efterfrågan på mark. Jag vill påpeka att hela Stockholms stad måste anses vara ett område där det råder stor efterfrågan på mark, och därmed kommer inte den delen av förslaget att bli tillämpligt i staden, men för mer glest befolkade kommuner blir konsekvensen en minskad möjlighet att råda över markanvändningen inom kommunen. Eftersom bygglovsprövningen avskaffas när prövningen sker enligt miljöbalken reduceras kommunen i förslaget till en remissinstans.

Delbetänkandet förutsätter vidare att kommunen redan gjort en prövning av lämpligheten för vindkraftsområden. Jag kan konstatera att Stockholms stads översikts-

plan inte innehåller sådana överväganden. Inte heller i kommande översiktsplan planeras områden reserverade för vindkraft.

Utredningen har inte berört de konflikter mellan olika riksintressen som kan uppkomma. Vindkraftsetableringar i områden som är av riksintresse för vindkraftsproduktion ska enligt förslaget endast prövas enligt miljöbalken. Vindkraft är ett av flera riksintressen. Det finns även riksintressen för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet. Utredningen berör i alltför liten utsträckning eventuella konflikter mellan riksintresseområdena för vindkraft och andra riksintresseområden och det är oklart hur en avvägning mellan olika riksintressen ska göras enligt befintlig lagstiftning.

Jag delar stadsbyggnadskontorets synpunkter avseende att vindkraftverk med en rotordiameter på mindre än 3 m och lägre än 20 m varken ska omfattas av bygglovplikt eller anmälningsplikt. I tätbebyggda områden uppfattas även ett vindkraftverk som är 5-10 m högt som ett påtagligt inslag i stadsbilden och även bullerproblem kan uppstå. Stadsbyggnadskontorets erfarenheter visar att i tätbebyggda områden i staden med bl.a. höga kulturhistoriska värden kan mycket små förändringar av bebyggelsen uppfattas som negativa och innebära en förvanskning av en byggnad. I miljöbalken är det bara störningar som prövas, inte estetik. En jämförelse kan göras med mobilmaster där medborgarna inte bara har synpunkter på strålning utan även på utförande och hur utsikt påverkas.

Jag vill i övrigt hänvisa till miljöförvaltningens kontorsyttrande vad gäller de synpunkterna som framförs av kontoret avseende delbetänkandets förslag på de prövningar som ska göras enligt miljöbalken.

Avslutningsvis vill jag påpeka att remisstiden är anmärkningsvärt kort för en remiss som ändå berör kommunerna på det sätt som förslagen i aktuellt delbetänkande faktiskt gör. För att en kommun ska kunna remissbehandla ett ärende i sedvanlig politisk ordning, genom berörda nämnder och kommunstyrelse, krävs normalt tre månader. Att ge kommunerna en remisstid på knappa sex veckor innebär i praktiken att den politiska behandlingen reduceras beklagligt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen från Miljödepartementet överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 3 december 2008

ULLA HAMILTON

Bilaga

Sammanfattning av SOU 2008:86

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen beslut att

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver anför följande.

På samma sätt som man tidigare underlättat introduktion av ny teknik på andra områden, exempelvis när det gäller telekommunikationer, bör även introduktionen av ny teknik för ren energi underlättas.

Det kommunala självstyret har en självklar roll för att föra beslut till en nivå där de hör hemma. En nivå där kompetens finns och där smidiga, lokalt anpassade lösningar kan leda till en bättre effektivitet, mer demokratiskt förankrade beslut och där man undviker att storskaliga lösningar skapar onödiga lösningar, suboptimeringar och dåligt förankrade beslut.

Samtidigt finns inget självklart, allt överskuggande egenvärde med det kommunala självstyret. På en rad områden måste det kommunala självstyret kompletteras med andra lösningar och principer för att uppnå gemensamt och demokratiskt uppställda målsättningar, samt tillförsäkra medborgarna nyttigheter och föra utvecklingen framåt. Introduktionen av ny energi kan – tvärtemot vad föredragande borgarrådet anför - vara ett sådant exempel.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Mirja Räihä Järvinen och Abdo Goriya* (alla s) med hänvisning till reservation av (s) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Staden har fått delbetänkandet Prövning av vindkraft (SOU 2008:86) på remiss från Miljödepartementet. Remisstiden sträcker sig till och med den 15 december 2008.

Miljöprocessutredningen (Miljödepartementet) har genom regeringens tilläggsdirektiv fått i uppdrag att utreda behovet av författningsändringar i fråga om bland annat förnybar energi och vid behov föreslå nödvändiga författningsändringar i miljöbalken, plan och bygglagen och andra berörda författningar. Detta delbetänkande avser prövning av vindkraft.

Delbetänkandet lämnar förslag på en snabbare och enklare process från projektering till uppförande av ett vindkraftverk mot bakgrund av en planerad kraftigt utökad vindkraftsanvändning.

Delbetänkandet konstaterar att ansökningar om vindkraftsanläggningar idag prövas enligt både plan- och bygglagen och miljöbalken. Förslaget innebär en rad förenklningar i hanteringen. Enligt utredningens bedömning förenklas processen på så sätt att vindkraftsetableringar i områden som är av riksintresse för vindkraftsproduktion kommer att prövas endast enligt miljöbalken.

Enligt förslaget ska krav på detaljplan för vindkraftverk bara gälla för områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse. För att ett krav på detaljplan ska kunna göras gällande ska kommunen kunna påvisa en väl dokumenterad konkurrenssituation för det efterfrågade området. Annars ska en bygglovsprövning vara tillräcklig. Bygglovsprövning enligt PBL föreslås för anmälningspliktiga vindkraftverk som inte avses bli uppförda i exploateringsintressanta områden, men vars användning medför betydande inverkan på omgivningen.

Betänkandet föreslår också ändringar av definitionen, eller tolkningen av när vindkraftsanläggningar blir anmälnings-, respektive tillståndspliktiga. Utredningens förslag är att tillståndsplikten ska inträda om en anläggning omfattar vindkraftverk med en höjd inklusive rotorblad över 150 meter eller en gruppstation för vindkraft med sju eller flera vindkraftsaggregat med en höjd inklusive rotorblad över 50 meter. Nuvarande ordning ger att anläggningar med effekt över 25 MWh ska tillståndsprövas.

Anmälningsplikten föreslås inträda när det är fråga om en gruppstation för vindkraftverk eller ett enskilda vindkraftverk med en höjd inklusive rotorblad överstigande 50 meter. Idag är anläggningar under 25 MWh anmälningspliktiga.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret lämnat kontorsyttranden. Exploateringsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad är inte ett betydande område för etablering av vindkraft. Ingen lokal är utpekad som riksintresse för vindkraft och endast ett mindre område utanför Akalla tas upp som utredningsområde för större vindkraftsanläggningar på land av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Vindkraften har länge varit föremål för både diskussion och insatser såsom en helt ren och förnybar energikälla. Det bör dock noteras att vindkraft kan ge upphov till visuell störning

och buller. Vindkraften svarar idag för cirka 1 TWh av Sveriges energibehov. Den nationella målsättningen till 2015 är att 10 TWh ska komma från vindkraft, något som förutsätter en betydande utbyggnad.

En vindkraftsutbyggnad av större mått kan förväntas leda till ett stort antal överklaganden. Utredningens förslag om minskad hantering kan därför bidra till ett färre antal processer än vad som annars skulle bli fallet.

Senast i december 2006 trädde regelförenklingar i kraft för att underlätta vindkraftsetableringar. För landbaserade vindkraftsanläggningar krävdes då tillstånd enligt miljöbalken endast för anläggningar med en samlad effekt över 25 megawatt. Anläggningar mindre än detta blev i stället anmälningspliktiga till kommunen.

I praktiken innebär delbetänkandets förslag att krav på detaljplan och bygglov inte längre ska gälla, eller behövas när tillstånd meddelats enligt miljöbalken. Delbetänkandets förslag bygger på att entreprenören för en större anläggning endast söker tillstånd enligt miljöbalken. Detaljplaneprovningen lämnas därhän när ansökan lämnas till länsstyrelse eller miljödomstol. Avser ansökan en mindre anläggning sker en anmälan till kommunen.

I allt väsentligt upphävs det kommunala planmonopolet vid ansökan om vindkraftsetablering. Det är därmed stadsledningskontorets uppfattning att ”tillståndsprövning” av anmälningspliktiga vindkraftsanläggningar med hjälp av detaljplanering är kommunens verktyg för att skydda miljön, ha kontroll över miljöpåverkan och ge allmänheten inflytande över beslutsfattandet. I delbetänkandet reduceras staden till en remissinstans.

Vidare utgår delbetänkandet ifrån att kommunerna i sina översiktsplaner angett områden såsom lämpliga för vindkraftsetableringar. Delbetänkandet förutsätter här att kommunen redan gjort en provning av lämpligheten för vindkraftsområden. Stadsledningskontoret kan konstatera att Stockholms stads översiktplan inte innehåller sådana överväganden. Inte heller i kommande översiktplan planeras områden reserverade för vindkraft.

Sammantaget konstaterar stadsledningskontoret att delbetänkandets förslag kraftigt reducerar kommunernas möjligheter att påverka etableringen av större vindkraftsanläggningar. Paradoxalt nog så är kommunens formella möjligheter att lämna synpunkter på en vindkraftsetablering större när denna avser en mindre anläggning. Detta dock under förutsättning att kommunerna har kraft, kompetens och möjlighet att driva ärenden enligt miljöbalken.

Stadsledningskontoret är positivt till en utbyggnad av vindkraften i Sverige, men mycket tveksam till att så sker till priset av beskuret planmonopol.

Kommunstyrelsen föreslås besluta överlämna stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som yttrande till Miljödepartementet.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens kontorsyttrande daterat den 12 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade den 3 november 2003 att staden ska vara fossilbränslefri till år 2050. Vindkraft är en ren förnyelsebar energikälla som förvaltningen anser är bra att satsa på eftersom den bidrar till att uppfylla det målet. De framtida klimatförändringarna kan även innebära att vindstyrkorna ökar vilket kan ge större potential för vindkraftsutbyggnad i framtiden. Förvaltningen ser därför positivt på förändringar i lagstiftningen som förenklar och förtydligar processen för vindkraftsetableringar.

Miljöförvaltningen har i huvudsak bedömt förslaget utifrån de provningar som ska göras enligt miljöbalken. Konsekvenser för den fysiska planeringen, PBL-perspektivet, förutsätts bli mer ingående kommenterat av Stadsbyggnadskontoret.

Enligt Miljöförvaltningens uppfattning innebär förslaget att avsedda förenklingar kan uppnås främst i glest bebyggda kommuner som till stor del inte är detaljplanlagda. Förslaget innebär då att en onödigt dubbelprovning tas bort. I kommuner där detaljplan finns kan ändring av detaljplanen ändå bli aktuell både vid tillståndsprövning enligt miljöbalken och vid bygglovprovning om detaljplanen inte innefattar en vindkraftsanläggning. Endast i de fall då platsen för anläggningen inte omfattas av detaljplan kan förenklingar enligt förslaget bli aktuella. Förutsättningen är att kommunen i sin översiktsplan tydliggjort sin inriktning be-

träffande vindkraftsetableringen i kommunen. Detta är viktigt då kommunens möjlighet att genom det kommunala planmonopolet besluta över markanvändningen i kommunen inte får försvagas. I likhet med utredningen vill därför Miljöförvaltningen framhålla att en översiktsplan eller ett motsvarande underlag ska ligga till grund för ett beslut om vindkraftsetablering. Översiktsplanen är visserligen inte bindande men det är här som kommunen redovisar sin syn på hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. Vad gäller avvägningen mellan olika allmänna intressen bedömer Miljöförvaltningen att denna kan göras vid tillståndsprövningen med stöd av miljöbalken.

Miljöförvaltningen delar även utredningens uppfattning att ingen ytterligare prövning genom detaljplan eller bygglov behöver göras i de fall den planerade vindkraftsanläggningen tillståndsprövats enligt miljöbalken. Tillståndsprövningen är omfattande och enligt Miljöförvaltningens uppfattning tillförs ärendet inga betydande nya fakta genom ytterligare prövningar enligt PBL. Enskildas intressen torde kunna hanteras enligt miljöbalken då dessa är sakägare enligt balken som även ger möjlighet att överklaga beslutet.

En samordnad prövning av bygglovspliktiga ärendena som även är anmälningspliktiga enligt 9 kapitlet 6 § miljöbalken föreslås. Miljöförvaltningen anser att intentionerna bakom förslaget att förenkla myndighetskontakterna för den enskilde är bra, men är tveksam till om förslaget är rätt sätt att nå syftet. Ur den sökandes perspektiv kan den samordnade prövningen innebära problem då anmälan enligt miljöbalken och ansökan om bygglov sker under olika skeden av planeringen. Nya krav kommer därför att ställas på sökanden att färdigställa samtliga handlingar samtidigt trots att vissa handlingar avser ett senare skede i processen.

Miljöförvaltningen menar även att det är de allra största anläggningarna som befrias från bygglovsprövning men att de övriga anläggningarna kommer att fortsätta att dubbelprövas. Det är dessutom sannolikt att det är de övriga anläggningarna som kommer att utgöra de flesta och vara de mest problematiska sett ur ett markkonkurrensperspektiv. Miljöförvaltningen menar att utredningen förenklar den statliga prövningen och kommunaliserar större delen av ansvaret. Förenklingsförslagen tar utgångspunkt i den sökandes perspektiv och ålägger prövningsmyndigheterna samordningskrav som i praktiken inte innebär några förenklningar i handläggningen.

Miljöförvaltningen vill framhålla att även en samordnad prövning görs enligt olika lagar. Tydligast blir skillnaden mellan de olika lagstiftningarnas syften och utgångspunkter när det gäller lokalisering av byggnader och verksamheter och deras effekter på omgivningen, där balkens regler är avsevärt mycket strängare. Prövningen enligt miljöbalken utgår i första hand från människors hälsa, en god miljö och naturens skyddsvärde. Det kan därför vara lämpligt att först göra en anmälan. Vid positivt besked kan bygglov inlämnas.

Mot bakgrund av att de båda lagstiftningarna inriktas på olika aspekter av samma verksamhet bör även andra möjligheter till förenkling prövas innan en samordnad prövning fastställs i lag.

För övrigt anser Miljöförvaltningen att förslaget till ändring i plan- och bygglagen kan godtas.

Vindkraftsetableringar i områden som är av riksintresse för vindkraftsproduktion kommer enligt utredningen att prövas endast enligt miljöbalken. Miljöförvaltningen anser att detta vore acceptabelt om riksintresset bara gällde för vindkraftsproduktion men det finns andra konkurrerande riksintressen t.ex. riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden och friluftslivet. Miljöförvaltningen anser att utredningen i för liten utsträckning berör eventuella konflikter mellan riksintresseområdena för vindkraft och andra riksintresseområden. Miljöförvaltningen anser att 3 kapitlet miljöbalken idag inte innehåller några bra avvägningsregler för att hantera de intressekonflikter som kan uppstå. Av 3 kapitlets 1 § och 10 § framgår att företräde ska ges till det intresse som bäst medför en god hushållning. I miljöbalkens 2 kapitel anges avvägningsgrunder t.ex. i 5 och 6 §§ som handlar dels om hushållning dels om lokalisering. Ytterligare ett exempel på avvägningar är den som sker vid regeringens tillåtelseprövning enligt 17 kapitlet miljöbalken. Enligt 17 kapitlet 6 § tredje stycket får regeringen idag - mot kommunfullmäktiges vilja - tillåta vindkraftsanläggningar om de har nationellt intresse men bara om det inte finns en bättre plats någon annanstans.

Miljöförvaltningen anser att vindkraftsutbyggnad inte bör ske i naturskyddade områden om det finns risk att syftet med skyddet äventyras. Även områden som t.ex. är viktiga fågelhäckningsplatser, fågelrastplatser, fågelsträckområden samt viktiga lek och yngelplatser för fisk behöver övervägas om det finns skäl att undanta dessa områden från utbyggnad. Forsk-

ning pågår inom Energimyndighetens Vindval som kan ge stöd för denna avvägning. I författningsförslaget finns ett tillägg i 9 kapitlet 6 § miljöbalken om den nya skyldigheten för tillsynsmyndigheten att alltid förelägga en anmälning, när verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, att ansöka om tillstånd när det krävs till följd av EG-reglerna. Miljöförvaltningen menar att den nya regleringen inte är godtagbar ur förenklings-synpunkt. Tillståndsplikt borde införas direkt för dessa anläggningar istället för att 290 kommunala förvaltningar ska utföra förelägganden.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets kontorsyttrande daterat den 17 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret är positivt till att prövningsprocessen för lokalisering av vindkraft förenklas, men vill understryka att olika förhållningssätt bör gälla för tätbebyggda områden jämfört med glesbygd.

Kontoret har inga invändningar mot ett avskaffande av kravet på detaljplan för vindkrafts-anläggningar utom i områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse och när tillstånd till anläggningen inte har lämnats enligt miljöbalken. Kontoret vill dock påpeka att hela Stockholms stad måste anses vara ett område där det råder stor efterfrågan på mark.

Kontoret är negativt till att vindkraftverk med en rotordiameter på mindre än 3 m och lägre än 20 m varken ska omfattas av bygglovplikt eller anmälningsplikt. I tätbebyggda områden uppfattas även ett vindkraftverk som är 5-10 m högt som ett påtagligt inslag i stadsbilden och även bullerproblem kan uppstå. Kontorets erfarenheter av bygglovshanteringen i tätbebyggda områden i staden med bl.a. höga kulturhistoriska värden visar att ibland mycket små förändringar av bebyggelsen kan uppfattas som negativ och innebära en förvanskning av en byggnad. I miljöbalken är det bara störningar som prövas, inte estetik. En jämförelse kan göras med mobilmaster där medborgarna inte bara har synpunkter på strålning utan även utförande och hur utsikt påverkas.